

EYLEMİŞLERDİR

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cumartesi, 27 Nisan 2024 14:48 -

Ŗeyh Gâlib'in 'eylemişlerdir' redifli iki gazeline, Keçecizâde İzzet Molla'nın nazîresini büyük bir zevkle okuduktan sonra, anladıklarımı sizlerle paylaşmayı istedim. Buyurun:

O âkîller ki râhın semt-i takdîr eylemişlerdir
Çıkar yolancak oldur hüsn-i tedbîr eylemişlerdir

O akıllı kimseler ki, takdîre yönelmişler yani teslim olmuşlar; tek çıkar yol zaten odur, mâşâallah güzel bir yol tutmuşlar. Öyle ya *"Men âmene bil-kaderi emine min-el kederi"*(Kadere îmân eden kederden emîn olur).

Ŗerâr-ı âhı dâne eşk-i çeşmi âb kılmışlar
O sayyâdân ki murg-i kâmı nahcîr eylemişlerdir

Ŗerâr : Kıvılcımlar
Eşk-i çeşm : Gözyaşı
Sayyâd : Avcı
Murg : Kuş
Kâm : Mutluluk
Nahcîr : Av

Kafes avı şöyle yapılır: Yere koyduğunuz bir kafesin içine bir avuç arpa tanesi ile biraz su koyarsınız. Yem veya su için kafese giren kuş, kapağın kapanması ile avlanmış olur. (Tecrübeli avcılar kafes avını tasvip etmezler, çünkü mertliğe aykırı bulurlar.)

İşte şairimizdiyor ki; saadet kuşunu avlayabilmek için dâne ve su yerine; (Ah!) kıvılcımlarını ve gözyaşını koyacaksın. Fuzûlî'nin beytini hâtıra getiriyor:

Fuzûlî dehrden kâm almak olmaz olmadan giryân
SadeF su almayınca ebr-i nîsândan güher vermez

EYLEMİŞLERDİR

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cumartesi, 27 Nisan 2024 14:48 -

[Ağlamadan maksada kavuşulamaz dünyada. Sade de nisan yağmuru almadan inci vermiyor malûm.]

Devam edelim İzzet Molla'nın gazeline:

Me'âl-i aşk çıkmaz sözlerinden Kays u Ferhâd'ın
O bahsi her biri bir başka takrîr eylemişlerdir

Me'âl-i aşk : Aşkın manâsı

Kays : Mecnûn'un adı

Takrîr etmek : İzâh etmek, sözlü anlatmak

Aşkın gerçek manâsını Ferhad'ın da, Mecnûn'un da sözlerinden anlamak mümkün değil. Farklı farklı anlatmışlardır zaten.

Kiminbaşında sevdâ varsa bir bir toplayıp uşşâk Gelince tâ ser-i Mecnûn'a zencîr eylemişlerdir

Herkesin sevda namına çektiklerini toplamış da aşıklar, vakti gelince Mecnûn'un başına zincir etmişler. Bütün aşıklara model olmuş böylelikle Mecnûn.

Yıkıldı hâtırım şâd eyledim hussâdı hamd olsun Anın nakzıyla çok vîrâne ta'mîr eylemişlerdir

Hussâd : Hasetçiler

Nakz etmek : Bozmak, yıkmak

Benim gönlüm yıkıldı ama bu sayede hasetçilerim sevindi, elhamdülillah!

EYLEMİŞLERDİR

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cumartesi, 27 Nisan 2024 14:48 -

Rak b olsun sevindi s yesinde baht-ı b -d dın
Felekden  ekdi im cev ile teb  r eylemi lerdir

B -d d  : Acımasız
Teb  r : M jde
Cevr : Acı, dert

Beni hep zen bahtım hi  de ilse rak bi sevindirdi; öyle ki  ekti im ızdır bı birbirlerine m jdeliyorlar. Ben z ld m ama sevinen var...

Bilinse a  -ı mutlak kimse olmaz  zzet  a  ık
Koyup n mın muhabbet h sn-i ta'  r eylemi lerdir

Mutlak a  kın ne oldu u bilinse ortada a  ık falan kalmaz da; insanlar k   k duygu ve e ilimlerine muhabbet adını vermi ler. Aslında muhabbet ile alakası bile yok. "Nefsin arzusuna a   adını vermek, altın ta  giydirilmi  kel k r bir ba a benzer". Fakat insanlar b yle adlandırmı lar, ne yapalım h sn-  tabir etmi ler.

Olanlar genc-i l -yefn ya m lik k nc-i r hatde
Koyup d ny yı azm-i der-geh-i P r eylemi lerdir

Genc  : Hazine
L -yefn   : Kaybolmaz, t kenmez
K nc  : K   
Azm etmek  : Y nelmek, o tarafa do ru gitmek

Ger ek hazineye sahip olanları (ger ek a  ıkları) s yleyeyim; onlar d nyaya kıymet vermeyip, Allah dostunun kapısına y nelenlerdir.

Ba ta belirtti im gibi bu gazel  eyh G lib'e naz re. Merh mun gazelinden örnek beyt olmadan

EYLEMİŞLERDİR

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cumartesi, 27 Nisan 2024 14:48 -

olmaz:

Devirde sâkıyân-ı zehr-i minnet ber-murâd olsun
Bizi kat'-ı recâ bahşıyla memnûn eylemişlerdir

Bir iyilik yapınca zamâne insanı hemen arkasından başa kakıyor ya; onların bu tavrı için doğrusu minnettarım. Zira o sayede insanlardan bir şey beklemekten kurtulduk da, yalnız Allah'a tevekkül şuuruna erdik.

Av. Hayati İNANÇ

<https://www.hayatiinanc.com/damlalar/eylemislerdir/#more-269>